

ДЖНОВЪ

ПРОБУЖДАНЕ
НА
КОЛЕКТИВНОТО СЪЗНАНИЕ
БЕСЪДА

(По стенографически бѣлѣжки)

СОФИЯ
ПЕЧАТНИЦА „СЛОВО“
1921

ДЖНОВЪ

ПРОБУЖДАНЕ
НА
КОЛЕКТИВНОТО СЪЗНАНИЕ
БЕСЪДА

(По стенографически бѣлѣжки)

СОФИЯ
ПЕЧАТНИЦА „СЛОВО“
1921

Пробуждане на колективното съзнание.

Моля, ще бждете тъй добри да ме изслушате, азъ нѣма да говоря дълго. На умния човѣкъ не трѣбва да се говори дълго, малко трѣбва да му се говори, но разумно и разбрано. Понеже вие имате моитѣ почитания и уважения, азъ искамъ да ви говоря кратко и разбрано, като на разумни.

Животътъ на земята е музика. Този животъ върви въ три направления. Да се изразя на музикаленъ езикъ: нѣкой пжтъ върви въ мажорно направление, тъй както се изразяватъ военнитѣ; нѣкой пжтъ върви въ минорно направление, тъй както скърбътъ се изразява, а другъ пжтъ върви по една хроматическа гама, въ която влизатъ първитѣ двѣ гами. Това сж три велики методи, три велики закони, които регулиратъ живота ни. Когато не разбираме дълбокия вжтрѣшенъ смисълъ на живота, ние се спираме върху мало-важнитѣ нѣща, и се запитваме, защо животътъ е така устроенъ, а не друго-яче.

Имайте прѣдъ видъ, че азъ поддържамъ онзи положителенъ възгледъ на една опитна

наука въ живота, която сме провъбрили 99 пжти и въ насъ нѣма $\frac{1}{100,000,000}$ частъ отъ съмнѣние въ това, което говоримъ. Съмнѣнието е признакъ на невѣжество въ свѣта. Не казвамъ, че невѣжеството е лошо, но то е процесъ на развитие. Всички малки дѣца, които се раждатъ, сж невѣжи, тѣхното съзнание трѣбва постепенно да се пробужда и развива. И тѣй, човѣшкото съзнание — да се изразя на единъ строго наученъ езикъ — минава прѣзъ три степени: степенъ есенциална, степенъ субстанциална и степенъ материална. Есенциалната страна включва принципитѣ на живота, субстанциалната страна включва законитѣ на живота, а материалната страна — фактитѣ на живота. Слѣдователно, групирането на фактитѣ вжтрѣ въ свѣта, т. е. нашитѣ частни малки опитности, които добиваме, като се формуватъ, образуватъ единъ законъ, и казваме, че законътъ се изразява по единъ или другъ начинъ. Сега съврѣменнитѣ учени хора се изразяватъ за закона, че той е нѣщо механическо, но законътъ, това е една жива сжщина. Законъ може да има само въ сжщества, които сж разумни, съзнанието на които е минало отъ материалната страна, отъ фактитѣ къмъ законитѣ, отъ частното къмъ общото и отъ общото къмъ цѣлокупното. Запитваме се ние: кое е най-важното за насъ, слѣдъ като сме се изявили на земята? При сегашнитѣ условия хората считатъ, че най-важенъ е животътъ на земята, ко-

тато тѣ сж материално осигурени, и всички народи частно и общо се стремятъ къмъ своето материално подобрене, осигуряване. И днесъ имаме тѣй наречената „икономическа борба“. Стремехтъ на народитѣ къмъ материалното състояние е едно течение. Значи, човѣшкото съзнание минава отъ материалното къмъ субстанциалното, или става събуждане на колективното съзнание у човѣка. Човѣчеството до сега е живѣло въ колективното подсъзнание, както животнитѣ, а отсега цѣлото човѣчество минава въ колективното съзнание, т. е. хората започватъ да съзнаватъ, че тѣ сж нужни единъ за другъ. Досега всѣки човѣкъ е живѣлъ самъ за себе си, всѣки е търсилъ за себе си спасение, а сега, въ цѣлото човѣчество, има единъ вжтрѣшенъ импулсъ да се подобри общото състояние; тѣй че, не само за една обществена класа, а за всички обществени класи да се подобри положението, и то по единъ разуменъ начинъ, а не да мислимъ, че ние сами ще подобримъ живота си. Не, прѣди хиляди и хиляди години човѣчеството самъ е развалило своето положение. Има причини за това, но нѣма да се спирамъ да обяснявамъ кои сж причинитѣ. Било е врѣме, когато земята е мязала на рай, растителността е била тѣй богата, хиляди и милиони плодове е имало и хората сж се хранили само съ плодове, но настава една ледена епоха на земята, която се дължала на извѣстни физически при-

чини. Тогава тази плодоспособност на земята се намалила и, вслѣдствие на това, хората започнали да ядатъ месо, да изтрѣбаватъ не само животни, но и сами, единъ другъ, да се изтрѣбаватъ, да се изяждатъ. Затова и до сега между хората е останалъ този изразъ: „ще ти изсмуча кръвчицата“. Е, питамъ ви: ако единъ изсмучи кръвчицата на друго, какво ще спечели отъ това? Ако единъ унищожи друго, какво спечелва отъ това? Това е неразбиране на живота. Не само общо хората не се разбиратъ, но и религиознитѣ, и духовнитѣ хора, които сж на чело, които мислятъ, че иматъ връзка, общение съ Бога, които мислятъ, че иматъ правото да ръководятъ, и тѣ сж изгубили правилното разбиране на живота. Азъ ви говоря истината. Другитѣ не че не искатъ да ви говорятъ истината, не че умишлено я укриватъ, но това е естествено за тѣхъ. Когато на нѣкой човѣкъ се забие единъ трънъ въ крака му, той става нервень. Извадете тръна му и той ще се успокои. Слѣдователно, ако днесъ съврѣменнитѣ хора сж лоши, то е, защото всѣки си има по единъ трънъ въ плътта, който не го оставя на спокойствие. Ап. Павелъ казва, че си ималъ единъ трънъ, който не му давалъ мира. Азъ не съмъ срѣщалъ човѣкъ, който да нѣма трънъ. Докато този трънъ е въ насъ, не можемъ да мислимъ разумно, не можемъ да разсждаваме правилно. Нашата философия е изопачена вслѣдствие на

този трънъ. Извадете тръна и ще имате една правилна философия за живота.

Единъ англичанинъ търговецъ запитва единъ английски проповѣдникъ да му разкаже какво учи библията. Той му разправилъ това-онова. Търговецътъ казалъ: „Не, не, кажи ми конкретно, въ нѣколко думи, въ какво се състои това учение“. Той искалъ, както въ единъ орѣхъ да видишъ ядката му, и да разберешъ това учение. Най-послѣ проповѣдникътъ му казалъ: „Купи си една библия и много работи ще научишъ отъ нея“. Търговецътъ си купилъ една библия и челъ, челъ много нѣща отъ нея, но откакъ я купилъ, работитѣ му тръгнали назадъ, много нѣщо изгубилъ. „Откакъ купихъ тази книга, само нещастия ме сполетяватъ“, си казалъ ядосано търговецътъ. И хайде единъ день въ огъня! Като горѣла библията, едно малко парченце отъ единъ листъ паднало на страна и се запазило. Взима той това парченце листъ и прочита: „Богъ е любовъ“.

Сега съврѣменнитѣ християни питатъ, какво нѣщо е християнството, каква религия е то? И разказватъ, че християнството това било, онова било. Не, не, Богъ е любовъ, която трѣбва да съедини хората да живѣятъ въ любовъ, въ миръ и въ братство, а дали тѣ сж царе, управляващи и какво положение заематъ, това сж второстепенни нѣща. Всички хора трѣбва да живѣятъ по любовъ, братски, трѣбва да иматъ взаимно

уважение. Всичко трѣбва да раздѣлятъ по братски, не по единъ насилственъ начинъ, а по единъ доброволенъ и съзнателенъ начинъ.

Щомъ засегнемъ този въпросъ, пораждатъ се други въпроси: има ли задгробенъ животъ или не, коя религия е най-права и др. подобни? Азъ казвамъ: въ свѣта има само едно учение, което може да подобри домоветъ и то е учението на разумната любовъ, а не сегашната класова любовъ. Любовъ принципална, любовъ, която да включва въ себе си самопожертвуване, любовъ, която да включва въ себе си любовта на майката, любовта на брата, любовта на приятеля, любовта на светията, любовта на най-възвишенитъ хора въ свѣта. И когато тази любовъ се всели въ насъ, нашитъ очи ще се отворятъ.

Сега има много хора въ свѣта, които не вѣрватъ, дали човѣкъ има шесто чувство или не, дали може да вижда съ него. Всѣки може да вижда. Когато нѣкой младъ момѣкъ се влюби въ нѣкоя грозна мома, той вижда въ нея това, което никой другъ не вижда. Той казва: „Тази мома е единъ скъпоцѣненъ камѣкъ“. Когато обичаме нѣкого, ние виждаме неговитъ способности, неговитъ дарби. Дѣ сж тѣ? Има едно мѣсто, дѣто ние виждаме тѣзи дарби. А когато не обичаме нѣкой човѣкъ, ние ще му припишемъ най-лошитъ качества, че той билъ такъвъ-онакъвъ.

Въ свѣта започва да дѣйствува сега единъ великъ законъ. Имайте прѣдъ видъ, че свѣтътъ е миналъ въ една нова фаза, и нѣма да се минатъ и 10 години, това течение ще се усили. Този великъ законъ работи сега въ всички хора, той работи въ човѣшкитъ мозъци, въ човѣшкитъ сърца. Че този законъ работи, се вижда по това, че всички хора днесъ сж неспокойни. Защо сж неспокойни? Ако сж сиромаси, ще кажемъ, че като работятъ много, сж безпокойни. Това разбирамъ. Но защо ученитъ, защо богатитъ сж неспокойни? И еднитъ, и другитъ, и религиознитъ хора, всички се безпокоятъ. Защо? — защото иматъ само вѣрвания, а нѣматъ вѣра. Ако днесъ биха се явили гонения за вѣрата, неznamъ колцина биха издържали. Днесъ всички хора сж християни, защото нѣма кой да ги гони, но вѣрата на единъ човѣкъ се изпитва, познава въ мѣнотията. Самопожертвуването се изпитва въ бѣднотията, въ нѣмотията, когато дойде единъ тежъкъ моментъ. Ако човѣкъ пожертвува живота си, тогава се изпитва и неговия характеръ. Сега кое е най-голѣмото благо въ свѣта? — Благого на индивида ли, благого на единъ народъ, благого на цѣлото общество или благого на цѣлото човѣчество? Това е едно и сжщо нѣщо. Единъ човѣкъ е миниатюръ на цѣлото човѣчество. Слѣдователно, единъ народъ въ своето развитие прѣдставлява човѣчеството въ по-малка форма, затова, когато говоримъ за ин-

дивидъ, разбираме човѣка като една сѣмка. Когато говоримъ за едно общество, подразбирамъ, че тази сѣмка е започнала да расте. Когато говоримъ за народъ, подразбирамъ, че тази сѣмка е започнала да се разраства, а когато говоримъ за човѣчеството въ неговата пълнота, подразбирамъ, че тази сѣмка се разклонява, дава цвѣтове и плодове. Като разбираме тъй живота, ще познаемъ, че всѣки отъ насъ е необходимъ факторъ въ човѣчеството.

Ние не разбираме човѣчеството тъй, че половината отъ него е създадено да живѣе въ рая, а другата половина въ ада. Азъ зная, че когато схващаме Бога като любовъ, всички живѣемъ въ рая, а вънъ отъ него, всичко е празнота. А за да познаемъ Бога, трѣбва да имаме любовъ. Въ тази любовъ всѣки човѣкъ, всѣка форма е единъ факторъ. Тѣзи форми, въ които сега съществуваме, не сж завършени. Мислите ли, че за първи пжтъ идвате на земята, че за първи пжтъ сега се раждате? Не, всички вие имате една дълга история, и ако нѣкой ви опише историята, ще ви се види много интересно това, какви сте били въ миналото, и какви ще бъдете въ бъдеще. Това е единъ великъ процесъ, прѣзъ който минаваме. Когато единъ човѣкъ е правилно развитъ и благороденъ, на примѣръ, той съзнава, че всички хора трѣбва да живѣятъ въ любовъ. Какъвто и да е, той ще приложи всички условия на живота и ще

съдѣйствува за общото благо. Само любовта дава всички тия условия.

Азъ нѣма да се спирамъ да обяснявамъ, отъ що произтичатъ борбитѣ въ свѣта. За мене, тѣ произтичатъ по единъ естественъ начинъ. Азъ ги обяснявамъ съ слѣдния примѣръ: вземете двѣ дървета, близко посадени едно до друго. Тѣзи двѣ дървета съ многобройнитѣ си листа, цвѣтове, клончета, хубаво си живѣятъ, братски, гугукатъ си, но по едно врѣме лѣхне вѣгъръ, и тѣзи клончета и листа се прѣплитатъ едни въ други, увиватъ се. Вѣгъртъ става посиленъ, извива се буря, клончетата се удрятъ силно едни въ други. Запитватъ се едни-други: „какво сте се забъркали?“ Питамъ: кждѣ е причината на това, вънъ или вътрѣ? — Причината е отвънъ. Причинитѣ и за неразбирането на хората днесъ сж пакъ външни, това сж икономическитѣ условия. Този вѣгъръ е, който кара хората да се не разбиратъ и да се борятъ. Нѣкои питатъ, колко врѣме ще трае тази буря? Една буря може да трае 24 ч., 48 ч., най-много три дни, и всички листа ще дойдатъ слѣдъ това въ покой. Сега въ свѣта има една такъва буря, която ни тласка, прѣсѣва, ще има и крака и глави счупени. Затова не се сърдете, тази буря скоро ще прѣстане. Тази социална буря ще прѣстане слѣдъ 45 години, но само ако хората помнѣятъ. Обаче, не взематъ ли поука отъ опитноститѣ си, за да подобратъ живота си, тази

буря ще се продължи още повече. Извлѣкатъ ли поука отъ опитноститѣ си, срокътъ на бурята ще се съкрати, понеже великиятъ законъ, който направлява свѣта е разуменъ, безъ разлика на това, дали човѣкъ вѣрва или не.

Има една разумна сила, единъ великъ законъ въ свѣта, който кара хората, и които вѣрватъ, и които не вѣрватъ, да мислятъ и да дѣйствуватъ еднакво. Азъ съмъ виждалъ много пжти хора, които не вѣрватъ въ Бога, не ходятъ въ църква, но се хвърлятъ въ водата съ рискъ за живота си, за да избавятъ нѣкого. Въ такъвъ човѣкъ нѣма механически законъ, а единъ другъ законъ — той е роденъ съ закона на самопожертвуването. Слѣдователно, той носи въ себе си нѣщо по-велико, отколкото формалната религия. Религията се яви по-късно въ свѣта. Нѣкои питатъ: ти религиозенъ ли си? Човѣкъ може да бжде религиозенъ и пакъ да не е честенъ. Религията не е една фирма, която да показва, че човѣкъ е честенъ или не. Че това е така, посѣтете всички хора търговци, напимѣръ, които ходятъ въ църква и вѣрватъ въ Бога, и вижте смѣткитѣ имъ какви сж и какъ продаватъ. Другъ е законътъ, който управлява свѣта. Любовта трѣбва да сжествува въ сърцата имъ, и да се съзнаятъ като хора, че нѣма да лъжатъ брата си. Това ще ги застави да гледатъ на интереситѣ на другитѣ хора като на свои интереси и да не продаватъ лоши стоки на брата си. Само

така като гледаме на работитѣ, ние ще можемъ да се разберемъ. Ако се поставимъ на почвата на народноститѣ — да се запитваме, ти българинъ ли си, ти англичанинъ ли си, ти французинъ ли си, ти германецъ ли си, нѣма да се разберемъ. Ние казваме: „Българинътъ е лошо нѣщо“. Това сж индивидуални идеи, това не е колективно съзнание, то не е още божественъ законъ, въ народитѣ още не се проявява онзи божественъ принципъ. Въ тѣзи народи всѣки си гледа своята икономия. Никой народъ нѣма прѣдимство прѣзъ другия, всѣки си има своето мѣсто. Ако, напимѣръ, вдигна ржката си и изправа единъ отъ прѣститѣ си нагорѣ, и този прѣстъ помисли, че има първенство надъ другитѣ, какво ще стане? Единиятъ прѣстъ показва само посоката на нѣщата, но само съ него не може да се работи. Работа става съ всичкитѣ прѣсти. Всѣки прѣстъ си е на своето мѣсто на ржката. Само когато всички прѣсти сж заедно, само тогава имаме цѣлата ржка, която е емблема на волята и може да изпълни длъжността си. Слѣдователно, когато единъ народъ съзнава своето положение вжтрѣ въ човѣчеството като единъ удъ, като единъ органъ отъ общия организъмъ, който трѣбва да извърши своята длъжностъ точно на врѣме, тогава той ще бжде на своето мѣсто.

Съврѣмненитѣ хора искатъ да поддържатъ стария богъ. Знаемъ кой е този старъ богъ. Не

се обиждайте. Този старъ богъ е докаралъ всички войни, всички насилия, всички нещастия. Въ Господа на любовта, обаче, нѣма абсолютно никаква лъжа. Този Господъ на любовта гледа къмъ всички хора, както и къмъ най-малкиѣ сжщества съ еднаква любовъ, съ еднакво състрадание, и е готовъ да помага на всички. И когато дойде при Него нѣкое малко сжщество, на което формата се разрушила, Господъ му дава друга форма и казва: „продължи работата си, не бой се, върви напредъ“. Питамъ сега: ако ние, слѣдъ като сме живѣли 50—60 години на земята, и свършимъ живота си, какво сме спечелили? Да допуснемъ, че нѣкоя майка ражда една красива дъщеря, отлична мома, хубаво се облича, много момци я обикалятъ, щастлива е, питамъ: колко врѣме ще се продължава това — 5—10—15 години. Постепенно нейното лице се набръчква, губи красотата и свѣжестта си, погрознява и момцитѣ я напущатъ. Ще се явятъ други красавици, които ще я замѣстятъ, и най-послѣ у нея ще се породи недоволство, че животътъ ѝ нѣма смисълъ, че не е щастлива. Най-първо, въ нея е имало задоволство, а послѣ животътъ ѝ става безмисленъ. Тя заприличва на онзи европейски авторъ, който написалъ една книга, въ която изтъквалъ, че нѣма по-благородно сжщество на земята отъ човѣка и че животътъ е добъръ, но, слѣдъ като прѣтърпѣлъ една криза, едно разочарование отъ

хората, написалъ друга книга, че нѣма сжщество по-лошо отъ човѣка и че свѣтътъ е лошъ. Слѣдователно, когато ни върви всичко по медъ и масло, казваме: „всичко е хубаво, Богъ е много добъръ“. Сполети ли ни нѣкаква катастрофа, нѣкакво нещастие или дѣйствие, каквото не сме мислили, казваме: „нѣма по-не-справедливъ Богъ въ свѣта отъ сегашния“. Свѣтътъ си върви по опрѣдѣления пѣтъ. Прѣди нѣколко врѣме при мене дохожда една високо-интелигентна, образована госпожа, която искаше да ѝ разрѣша единъ въпросъ, едно недоразумѣние, а именно слѣдното: въ врѣме на анверското изложение, сегашниятъ ѝ мжжъ, като младо момче още, билъ въ Анверсъ. Той чувалъ, че въ този градъ имало нѣкакъвъ-си човѣкъ, който заспивалъ, и въ това състояние казвалъ бждещето на хората. Заинтересувалъ се да го посѣти, да му каже и на него нѣщо и отива въ дома му. Специятъ човѣкъ му казвалъ: „ти ще се оженишъ много младъ, ще имашъ четири дѣца, едно отъ дѣцата ти ще умре. Ти ще се оженишъ за жена си по любовъ и ще живѣешъ съ нея щастливъ сѣмеенъ животъ 10 години. Но послѣ ще дойде въ дома ти една русокоса жена, тя ще развали живота ти и ще заживѣешъ съ нея. Ако издържишъ този изпитъ, слѣдъ 10—15 години ще се върнешъ при първата си жена, и ще живѣешъ много добъръ“. И наистина, казва госпожата, умре ни едно

отъ дѣцата. Като умре дѣтето, азъ намирамъ между книжата на мъжа си тази бѣлѣжка, въ която се съобщаваше бждещето му. Тази русо-коса жена влѣзе въ дома ни, развали ни живота“. Слѣдъ това тя ме пита какво да прави, да остави ли мъжа си. Казахъ ѝ, нека слѣди, да види дали ще се сбъдне и останалата частъ отъ пророчеството. Тя ме запита какъ ставатъ тѣзи работи? Казвамъ ѝ тѣй: „животътъ е прѣдопрѣдѣленъ, не фатално, но има редъ причини, които прѣдопрѣдѣлятъ сждбинитѣ на хората. И нашиятъ животъ тѣй както сега се слага, и той е прѣдопрѣдѣленъ отъ редъ прѣдшествуващи причини. Ако използваме тѣзи причини, може да подобримъ този животъ, може да се боримъ съ злото въ свѣта, може да го побѣдимъ. Това наричатъ индуситѣ карма или грѣхопадане. Ние можемъ да се боримъ съ грѣхопадането. Единъ човѣкъ, който може да пада, да прави грѣхове, той може да стане и да побѣди. Обаче, днешнитѣ религиозни хора въ схващанията си отиватъ въ друга крайностъ, тѣ казватъ, че религията ще подобри напълно нашия животъ. Това е 50% вѣрно. Религията не може напълно да подобри живота. Друга обществена класа поддържа сжщо, че и тѣхното учение напълно ще подобри живота. И това тѣхно твърдение е само 50% вѣрно, защото ние 50% сме фактори на нашата сждба, а има и други 50% фактори, които регулиратъ живота ни. Азъ

казвамъ: върху нашия животъ указватъ влияние 50% — сждбата, природата, 25% — ние сами и 25% — обществото. Слѣдователно, когато тия три фактори дойдатъ да работятъ съвокупно, въ окултно и въ морално отношение, ще дойде единъ подемъ, едно подобрѣние. За да стане това нѣщо, непрѣмѣнно трѣбва да се явятъ много лица, за да работятъ въ една посока. Когато дойде пролѣтътъ, съ едно цвѣте ли дохожда тя? — Не, съ милиони, съ много цвѣтя. Послѣ идватъ пчеличкитѣ, започва се всичкото това брожение въ природата. И съ туй се създава една цѣлокупность. Слѣдователно, отъ окултно гледище, ние мязаме на малки цвѣтенца, които сега сж цвѣнали, т. е. нашето съзнание е на такъва степенъ на развитие, че едва сега сме почнали да различаваме доброто отъ злото. Казвате: „е, човѣкъ все трѣбва малко да произлѣже“. Не, въ съзнателния животъ не се допуска абсолютно никаква лъжа, тѣй като въ математиката не се допускатъ никакви грѣшки, защото всѣка грѣшка, допусната въ архитектурата и въ техниката, ще донесе нежелателни послѣдствия. Така и лъжата, която ние допускаме въ нашия животъ, ще произведе такива резултати, въ нашия строежъ, каквито показватъ и неправилнитѣ изчисления на единъ архитектъ. Съврѣменнитѣ духовни хора поне трѣбва да иматъ правила, както музикантитѣ. Дайте едно музикално парче на тѣзи хора, всички ще спазятъ такта при изпълнението му.

Дайте една картина на нѣколко видни художници, и всички ще я изрисуватъ по единъ и сжщъ законъ. Дайте една задача на нѣколко математици, и тѣ по единъ и сжщъ законъ ще я рѣшатъ. Щомъ дойдемъ до духовния животъ, казваме: „музика не ни трѣбва, изчисления не ни трѣбватъ, Господъ ще уреди работитѣ“. Не, приятели, въ духовния животъ се изисква строга математика, тамъ всички нѣща сж строго опрѣдѣлени. Единъ човѣкъ или единъ народъ, за да бѣде щастливъ или нещастенъ, ще зависи отъ извѣстни факти, които сж допуснати.

И тѣй, този великъ законъ, който регулира живота на съврѣменнитѣ европейски народи, ги е турилъ на тѣхното мѣсто. Тази сегашна цивилизация, която почти се завършва, е започнала отъ Египетъ, минала е въ Сирия, Персія, Римъ, Англия, Германия, Америка, сега минава наново въ Русия и се повръща пакъ къмъ източния материкъ, и отъ тамъ ще вземе друго направление. Тази вълна, която иде въ свѣта и движи човѣчеството, не е механическа. Всички вие сте опрѣдѣлени да вземете въ нея участие, щете-нешете. И ние трѣбва да вземемъ участие съзнателно. Въ какво седи благородството на единъ народъ? Защо англичанитѣ сж благородни? Защото у тѣхъ има събудено колективно съзнание. Макаръ да иматъ грѣшки, тѣ лесно ги поправятъ. Най-много окултисти между тѣхъ. Всѣки народъ, въ който се съ-

бужда туй колективно съзнание, съзнава до извѣстна степенъ, че всичко трѣбва да се подчини на общата цѣль. Англичанитѣ сж разбрали това до извѣстна степенъ. Това съзнание се заражда не само у англичанитѣ, а навсѣкждѣ, по цѣлото земно кълбо. У всички бѣдни хора, у всички бѣдни вдовици, сирачета, това съзнание е проникнало. Знаете ли въ какво положение се намирате днесъ? Въ положението на онзи американски проповѣдникъ, който ималъ обичай всѣки день да свиква бѣднитѣ дѣца у дома си и да ги нахранва. Той ималъ обичай прѣди ядене да чете заедно съ тѣхъ „Отче нашъ“. Единъ день намира едно сираче дѣте, завежда го у дома си да го нахрани, но прѣдварително му казва: „хайде да прочетемъ заедно „Отче нашъ“. Започватъ: „Отче нашъ, който си на небето“ — Да се свети името Ти“ — дѣтето спира, мълчи. „Защо мълчишъ?“ То запитва: „какъ, значи Господъ е нашъ Баща? — Да. „Значи, ти трѣбва да ми си братъ?“ Съ тѣзи думи дѣтето искало да каже: „Ти си единъ проповѣдникъ, спишъ на меко, хубаво се хранишъ, а мене, братко, виждашъ ме, треперя отъ студъ, гладенъ лѣгамъ“. Проповѣдникътъ разбралъ положението си. Та сега и ние. Христосъ дошълъ да спаси свѣта. Четемъ: „Отче нашъ, който си на небето“. . . Въ никой народъ не трѣбва да има бѣдни хора, срамота е днесъ да има бѣдни хора! Въ никой народъ не трѣбва да има бѣдни вдо-

вици. Срамата е днесъ наши сестри и братя да продаватъ своята честъ за хлѣбъ! Хиляди наши сестри и братя сж днесъ въ блуднитѣ домове, продаватъ своята честъ. И ние казваме: „въ църквата, на небето има Богъ, има Христосъ“. Да, този Христосъ дойде за тѣзи блудници, да ги спаси, а не дойде за праведнитѣ. Слѣдователно, ние трѣбва да имаме днесъ доблестъта да изправимъ нашитѣ грѣшки на миналото. Трѣбва да ги поправимъ по който и да е начинъ. Ние трѣбва да подадемъ ржката си на нашитѣ сестри и братя, които сж паднали. Днесъ всички хора страдатъ отъ неразбрана любовъ. Отнемете слънчевата свѣтлина на кое и да е цвѣте, на кое и да е растение, ще видите рѣзката промѣна, която ще стане. Отнемете любовта на кое и да е сжщество. Сжщиятъ законъ дѣйствува.

И тѣй, ние трѣбва да говоримъ за Бога на бждещето не като за нѣкое отдалечено сжщество, а като за сжщество, което работи въ сърцата ни, за да може да изпълнимъ доброволно, безъ насилие, Неговата воля и Неговия законъ,

Сега всички вие сте призвани на тази велика трапеза на свѣта. Този Господъ на любовта ви е призовалъ, каквото и да е вашето положение, каквото и да е вашето вѣруу. Той днесъ ви вика да минете, да вземете една крачка нагорѣ, не като българи, не като евангелисти, не като православни, не като католици, не като мохамедани, но като разумни сжщества,

като братя, които сте родени отъ единъ и сжщъ Баща и въ жилитѣ ви тече една и сжща кръвъ. Една и сжща кръвъ тече въ жилитѣ на всички хора. Схванемъ ли ние този фактъ, това е новото учение, така трѣбва да се реформира религията. Ако бждещата религия не схване този великъ законъ, тя е осждена въ 100 г. отгорѣ, да ѝ пишатъ: „Богъ да я прости!“ Азъ казвамъ една велика истина. Това трѣбва да знае духовенството, и да тури на църквата си надписа: Богъ е любовъ и всички ние ще се жертвуваме за любовта и всички владици, свещеници, майки, учители, сждии — трѣбва да напишатъ този законъ. Това трѣбва да бжде общия принципъ — любовта, и като се срѣщнемъ всички, да се познаемъ, че сме братя. Тогава ще имаме други знания, друга наука, и тѣзи прѣгради, които сж днесъ между насъ, ще изчезнатъ и ще започне единъ новъ животъ, който ще внесе миръ и радостъ: миръ вжтрѣ въ умоветѣ, радостъ вжтрѣ въ сърцата и сила — въ човѣшката воля.

Врѣме е сега, когато всички ние трѣбва да живѣемъ въ това колективно съзнание на човѣчеството, да знаемъ, че смъртъ нѣма. Човѣшката душа, човѣшкото съзнание не умира. Промѣна на човѣшкото тѣло става, формата се е промѣнила, но това не е сжществено. Човѣкъ промѣнява много тѣла, много органи, но той, като душа, която се развива, като съзнание въ

природата, не се губи. Това е единъ фактъ, въ който нѣма никакво изключение. Провѣрете истината и ще видите.

Слѣдователно, азъ ви казвамъ: провѣрете истината, която е вложена вътрѣ въ васъ, потърсете вашия идеалъ въ себе си, въ душитѣ си. Този идеалъ нѣма да го намѣрите навънка. Той е вложенъ въ душитѣ ви, той е вложенъ въ мозъцитѣ ви, той е вложенъ въ вашитѣ тѣла, тъй както енергията е вложена въ сѣмето, а сѣмето е вложено въ земята. То изсмуква соковетѣ отъ нея и създава всички органи. Та и всички енергии сж вложени вътрѣ въ нашето тѣло, по сжщия законъ се използватъ отъ човѣшкия духъ, за да създаде всички органи на човѣшкото тѣло.

Ако бихъ се спрѣлъ на слѣдния фактъ: колко години сж употребени за създаване на вашата ржка? Тѣзи закулчета или стави на прѣститѣ показватъ колко милиони години е живѣлъ човѣкътъ, тѣ показватъ историята на човѣчеството, историята на човѣшкото развитие, състоянието, прѣзъ което е минало цѣлото човѣчество. Ако азъ бихъ ви казалъ, че човѣшкитѣ прѣсти разказва цѣлата история на човѣка, ще кажете, че това не е възможно, това е небивалица. Да, за оня, който не разбира законитѣ на природата, така е. Единъ день азъ се разхождахъ съ приятели въ една борова гора. Спрѣхме се прѣдъ единъ боръ и казвамъ: за-

кулчетата (колѣнцата) на този боръ показватъ прѣвъ кои години е имало повече влага и прѣзъ кои по-малко. Това се познава по тѣзи колѣнца. Може да провѣрите този фактъ. Слѣдователно, когато годината е била изобилна съ дъждъ, разстоянията между тѣзи колѣнца сж по-големии и обратно — когато годината е била лишена отъ изобилни дъждове, тѣ сж по-малки. Слѣдователно, математически може да се изчисли и приблизително опрѣошли какво е било количеството на влагата. Значи, така влагата се отразява. Сжщо и върху нашитѣ тѣла се отразяватъ извѣстни събития — индивидуални, обществени и народни. Знаете ли вие това? Ние носимъ грѣховетѣ на цѣлото човѣчество. Не мислете, че ние, които сме далечъ отъ Африка, не носимъ грѣховетѣ на африканцитѣ. Да, носимъ ги. Има една вътрѣшна сила, която свързва хората и прѣплита живота имъ. И тъй, въ бждеще, когато ние съзнаемъ този великъ законъ, ще разберемъ, че всички хора трѣбва да създадатъ добри условия, за да може да се избѣгнатъ всички съврѣмenni нещастия. И не единъ пжтъ азъ съмъ казвалъ, че това нѣщо само майкитѣ сж въ състояние да създадатъ. Всѣка майка, като зачене едно дѣте, мжжко или женско, да каже: „дѣще, синко, азъ искамъ да живѣешъ въ бждеще въ закона на любовта и да прѣдставлявашъ нейната пълнота“. Тѣй ако каже, тя ще има дѣщеря или синъ ге-

рои, които ще живѣятъ въ закона на любовта. Всѣка майка трѣбва да внушава това на дѣцата си. Младитѣ, които се женятъ, трѣбва да кажатъ така: „нашитѣ синове и дѣщери трѣбва да живѣятъ за любовта, за Господа на любовта, който обединява хората. Новото поклѣние ще бжде носителъ на новитѣ идеи, на божествената любовъ. А тъй както вървимъ сега, ако се раждаме по този хилавъ начинъ и искаме да прѣвзпитае хората, които сж работили отъ толкова хиляди години, нищо не можемъ да направимъ. Човѣкъ може да се прѣвзпита само въ утробата на майка си, въ любовта на Бога, а самъ не може да се прѣвзпита. Само майката е въ състояние да прѣвзпита. Само майката е въ състояние да прѣвзпита. Той самъ е 50% факторъ за своето прѣвзпитание. Той мяза на единъ корабъ безъ кормило, който навсякъдъ може да бжде тласканъ отъ вълнитѣ.

И тъй, въ бждеще, условията за женитѣ трѣбва да се измѣнятъ. Жени, които зачеватъ, трѣбва да сж при най-добри условия а сжщо и условията на дѣцата трѣбва да се видоизмѣнятъ. и то не механически да започнемъ, а по онзи законъ, който дѣйствува въ живата природа. И тази природа е жива, отлична е тя, чета по нея, какви красиви методи има тя! Ако българитѣ приложатъ методитѣ на природата, биха подобрили своето положение. Какви голѣми богатства се криятъ въ нея! Въ десетъ години

биха изплатили всичкитѣ си дългове. Но ще трѣбва да се заематъ да изучаватъ тази жива природа. А сега какво правятъ българитѣ? Тѣ очакватъ отъ нѣкъдѣ своето спасение, тѣ го очакватъ отъ тамъ, отъ дѣто нѣма да дойде. А туй спасение е вътрѣ въ тази жива природа, която е вложила своитѣ сили, и хората трѣбва да ги турятъ въ дѣйствие, да заработятъ по закона на любовта, за доброто на другитѣ. Така ще дойде и тѣхното благословение.

И тъй, този великъ законъ сега призовава хората къмъ братство и сестринство. И само тогава ще имаме една нова наука на братство и сестринство. А сега каква е нашата наука? Онова малко агънце, което дѣтето гледа, цѣлува, вѣнци му прави, дойде день, майката казва: „за да може маминото дѣтенце да живѣе, трѣбва да заколимъ това агънце“. Малкото дѣтенце плаче. Казвате: „не, тъй трѣбва да се живѣе“. Е, мислите ли, че това ваше дѣте ще се възпита? То ще се запитва: „какъ тъй този Господъ. Който е толкозъ добъръ, позволява да се отреже грѣцмуля на това агънце“? „Е, мама, тъй е наредилъ Господъ“. Не, не е наредилъ тъй Господъ. Ние наредихме тъй живота. И сега да се освободимъ отъ нашитѣ заблуждения! Да не мислимъ, че Господъ е наредилъ тъй свѣта. Не, тѣзи агънца не трѣбва да се колятъ. А сега имаме една култура за убиване, за осакатяване краката на тозн, на онзи. Чува се само „бумъ-

бумъ“. Всички казватъ: „то е за отечеството“. Но каква полза сж принесли войнитъ на човѣчеството? — Абсолютно никаква полза. Хората се ожесточили и днесъ войнитъ донесоха този развратъ. И бждещитъ войни нѣма да донесатъ никакво добро. Трѣбва да воюваме, но по какъвъ начинъ? — Да воюваме, но да не убиваме. Този законъ на любовта сега призовава хората. Трѣбва да дойдатъ най-способнитъ, най-великитъ, най-добритъ хора, майки, бащи, учители, свещеници, хора не заинтересовани, за да по-дѣематъ това велико дѣло. Ако тѣ не дойдатъ на врѣме, други ще дойдатъ.

Сега ще сведа своитъ заключения въ слѣдното: ни най-малко нѣмамъ за цѣль да ви налагамъ да вѣрвате, азъ искамъ вие да опитате. Опити, опити трѣбватъ и нищо повече! Има единъ вжтрѣшенъ опитъ. Както всѣко растение трѣбва да намѣри своя почва, да намѣри всички подходящи условия за своето растене, така и всѣки човѣкъ въ свѣта трѣбва намѣри своитъ благоприятни условия, за да расте и се развива. Никога не мислете, че условията, при които живѣете, сж неблагоприятни. Това сж само вжтрѣшни, субективни схващания. При туй развитие на колективното съзнание, всѣки човѣкъ е точно на мѣстото си. Но ние се заблуждаваме и казваме: „защо не съмъ като този господинъ?“ Не гледайте тоя човѣкъ отвънка, той може да е богатъ, може да има много яс-

тия, но той е нещастенъ, неговиятъ вжтрѣшенъ животъ е разваленъ, има порокъ на сърцето, стомахътъ му е разваленъ. А онзи, бѣдниятъ, нѣма такова изобилие, но е здравъ, яде си сладко. Щастието на човѣка се обуславя отъ разположението на духа, да е доволенъ отъ това, което е приелъ въ даденъ моментъ. И когато тѣзи хора се съединяватъ, трѣбва да иматъ еднакви идеи. Идеитъ на всинца ни трѣбва да бждатъ прави. Не казвамъ, че винаги сж прави, но индивидуално сж прави. Слѣдователно, въ индивидуално, обществено и народно отношение ние трѣбва да коригираме нашитъ идеи и да внесемъ новитъ идеи, които идатъ въ свѣта отгорѣ. Както растението гради своитъ форми, така и ние трѣбва да градимъ правилно своитъ мисли и чувства. Нѣкои казватъ: „сега животътъ е много тежъкъ“. Не, казвалъ съмъ и другъ пжтъ, че сега се намирате въ най-благоприятнитъ условия на живота. Вие сте въ положението на евреитъ, които излѣзоха изъ Египетъ. Въ пустинята може да нѣмате месо и други нѣща, но ще имате вода и чистъ въздухъ и Фараонъ нѣма да ви заповѣдва. По-добръ човѣкъ да е свободенъ въ пустинята, отколкото да е робъ и да яде месо, да има всички удоволствия и Фараонъ съ своя камшикъ да ви потупва и да ви заповѣдва: „кирпичи и тухли ще правите“. И ние казваме: „нѣма какво, ще се правятъ“. Не, нѣма да правимъ вече тухли и кирпичи. Намъ ни прѣдстои

единъ дълъгъ пътъ въ пустинята на божествения животъ. Всички млади, които могат да ходятъ, трѣбва да си турнатъ по една раница и да вървятъ напредъ. Знаешъ ли какво ще бждешъ тогава ти? Като срѣщнешъ нѣкой човѣкъ, свободно ще продължишъ пътя си. А сега като срѣщнешъ нѣкого, ще се посвиешъ, ще се скриешъ да не те обере, да не би да ти бръкне въ джеба. Казвашъ: „апашъ е той“. Казвамъ: свѣтътъ днесъ е пѣленъ съ апаши. Я ми кажете, кой не е апашъ, кой отъ васъ не е бръкалъ въ джеба на баща си? Кой не е вземалъ отъ забранения плодъ? А въ бждеще, като влѣземъ въ една градина за плодове, по закона на любовта ще кажемъ: братко, мога ли да си откъсна отъ плодетъ на твоята градина, или ти ще ми откъснешъ? И той ще ми каже: „Може, братко, заповѣдай!“ Като ида при нѣкой приятелъ, ще кажа: може ли, братко, въ твоята къща да прѣнощувамъ? — „Може“. Това трѣбва да бже новото учение. А сега какво ще кажешъ? „Господине, има хотелъ, иди тамъ, ние не разполагаме съ свободни стаи, жилищна криза има“ и т. н. и ще се свърши въпроса. Сега като срѣщнешъ нѣкого, зпочвашъ да го разпитвашъ: ти българинъ ли си, въ Бога вѣрвашъ ли, отъ коя партия си и т. н.? Не казвамъ, че тия нѣща сж лоши, но тѣ не сж съществени. Въ насъ трѣбва да проникне онова благородно чувство на братство, че като срѣщнемъ една жена или

единъ мжжъ, да видимъ въ лицето му единъ нашъ братъ. Ако може да възпитате това чувство на братство, ще поставите човѣчеството на една нова нога. И тогава нѣма да има между насъ туй неразбиране, а ще има единъ правилень стремежъ.

Това е божественото учение, което сега иде въ свѣта. Подели сж го малкитѣ дѣца, а слѣдъ 10 години малкитѣ дѣца ще го проповѣдватъ. Слѣдъ десетъ години гжсеницитѣ ще излѣзатъ изъ какавидитѣ си и ще литнатъ съ крилицата си. Ще кажатъ: „не ни трѣбватъ пашкули“. Въ свѣта иде този законъ. Фактитѣ сега се групиратъ и законитѣ се установяватъ. Ние минаваме отъ материалния къмъ духовния свѣтъ, всичко минава отъ частното къмъ общественото, т. е. да не мислимъ само за онзи законъ на осигуровкитѣ, всѣки да се грижи слѣдъ като умре да остави наслѣдство нѣколко милиона, оставя за това, за онова толкова — „благодѣния“ прави, та да кажатъ, че еди-кой си човѣкъ умрѣлъ и оставилъ толкова пари — „благороденъ“ човѣкъ е. Не, въ бждеще хората нѣма да умираатъ, нѣма да иматъ нужда отъ паметници.

И тѣй, вложите любовта като стремежъ въ сърцето си, като чувство въ душата си, като сила въ ума си и като принципъ въ духа си.

Въ туй е спасението на човѣшкия духъ. Тѣй, въ тѣзи три нѣща трѣбва да разберемъ

любовта: като стремежъ въ сърцето, непрѣ-
долимъ стремежъ надолу, като чувство въ ду-
шата — нагорѣ, и като една сила, която дава
разширение на ума, която има въ себе си ра-
зумния принципъ да знаемъ защо живѣемъ, за-
що сме дошли, откъдѣ сме дошли и какво е
нашето прѣдназначение на земята.

Бесѣда, държана въ гр. В. Търново.

ЦѢНА 2 ЛЕВА.